

การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุและผลกระทบต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ตาม เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพด้านกระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

An Analysis of Causal Factors and Impacts on the Competency Development of Teachers in Southern Region with respect to Professional Standards Criteria involving the Process of Learning Management Development

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พูนสุข อุดม

พนักงานมหาวิทยาลัย สายวิชาการ

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ปีที่ทำวิจัยเสร็จ 2556

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้รวม 3 ด้าน คือ ด้านการสร้างและ
พัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการจัดการชั้นเรียน โดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อ 1)สังเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ 2)วิเคราะห์
ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ 3)วิเคราะห์ผลกระทบของปัจจัย
เชิงสาเหตุที่มีต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ และ 4)วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูใน
ภาคใต้ การวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 ข้อ 3 และ ข้อ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรในสถานศึกษา สังกัด สพฐ.ใน
จังหวัดภาคใต้ ได้มาโดยการเจาะจง เก็บข้อมูลโดยการรวบรวมเอกสาร การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการ
เสวนา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา การวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน สังกัด
สพฐ.ในจังหวัดภาคใต้ จำนวน 390 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความ
คิดเห็นและการปฏิบัติของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ มีลักษณะมาตรา
ประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนก .3112 - .7719 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .8319 - .9649 วิเคราะห์
ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะของครูในภาคใต้ ด้วยโปรแกรมลิสเรล 8.72

ผลการวิจัยพบว่า 1)ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ ด้านการสร้างและ
พัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการจัดการชั้นเรียน ได้แก่
ประสบการณ์ในการสอน ภาระงานของครู การพัฒนาตนเองของครู ความพร้อมด้านวิชาการของสถานศึกษา
บรรยากาศวิชาการของสถานศึกษา และความพร้อมของนักเรียน 2)ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อ
การพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ พบว่า 2.1)ประสบการณ์ในการสอน และการพัฒนาตนเองของครู มี
อิทธิพลทางตรง แต่ ภาระงานของครู มีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านการพัฒนาตนเองของครู ต่อสมรรถนะด้านการ
สร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการจัดการชั้นเรียน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2.2)ความพร้อมด้านวิชาการของสถานศึกษา บรรยากาศทางวิชาการของ
สถานศึกษา และความพร้อมของนักเรียน มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3)ปัจจัยเชิง
สาเหตุที่มีผลกระทบต่อพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ มากที่สุด คือ การพัฒนาตนเองของครู รองลงไป คือ

ประสบการณ์ในการสอน และภาระงานของครู ตามลำดับ โดยครูผู้สอนควรจะพัฒนาตนเองเรื่อง การจัดกระบวนการเรียนรู้ การใช้/การพัฒนาสื่อ การวัดและประเมินผล และควรได้รับการพัฒนาเรื่อง การเป็นผู้นำทางวิชาการ การปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และการประชาสัมพันธ์ผลงานครู และผู้เรียน และ 4) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ พบว่า หน่วยงานทั้งระดับ สพฐ. ระดับเขตพื้นที่การศึกษา (สพป./สพม.) และระดับสถานศึกษา ควรมีรูปแบบหรือวิธีการในการพัฒนาสมรรถนะครูโดยกำหนดนโยบาย การปฏิบัติ การนิเทศ การประเมิน และการนำผลการประเมินไปใช้อย่างจริงจัง เป็นระบบ ชัดเจน และเป็นรูปธรรม (ค่านึงถึงการมีชีวิตรอดจากเหตุการณ์การก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วย) ซึ่งจะส่งผลการพัฒนา คือ ครูที่เทียบพร้อมด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณความเป็นครู และผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถด้านวิชาการอย่างแท้จริง

คำสำคัญ

มาตรฐานวิชาชีพ (professional standards) การพัฒนาสมรรถนะ (competency development) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ (learning management development)

คำนำ-ความเป็นมา-หลักการและเหตุผล

ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ทุกประเทศทั่วโลกได้ริเริ่มและดำเนินการปฏิรูปการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพมาตรฐาน สามารถผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพสู่ยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ ครูเป็นบุคคลสำคัญในกระบวนการปฏิรูปการศึกษา เพราะเป็นด้านหน้าและกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และเนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาครูและเตรียมครูที่จะเข้าสู่วิชาชีพให้มีสมรรถนะสูง การศึกษาเพื่อกำหนดสมรรถนะครูให้เหมาะสมกับยุคสมัยของการปฏิรูปการศึกษาจึงมีความจำเป็น (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ พรทิพย์ แข็งขัน. 2551 : คำนำ) สมรรถนะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกต่อการทำงานและเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของงานในองค์กรนั้นๆ ได้ดีกว่าระดับการศึกษาหรือความรู้ปัญญาของบุคคล ทำให้การพัฒนาทรัพยากรบุคคลในปัจจุบันจึงเน้นการพัฒนาสมรรถนะเป็นฐาน (Competency Based Human Resource Development) ฉะนั้นความสำเร็จของการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงของกระทรวงศึกษาธิการ ควรจะเริ่มต้นจากการพัฒนาสมรรถนะของครู เพื่อให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลง/ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน นอกจากนี้ รัฐบาลได้กำหนดมาตรการสำคัญให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน แต่จะเห็นว่าการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรก (พ.ศ.2542 – 2551) แม้จะประสบความสำเร็จในบางเรื่องแต่ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่สำคัญที่สุด คือ “คุณภาพผู้เรียน” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.). 2554 : 6-7)

ด้วยคุรุสภาในฐานะสภาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาได้จัดทำมาตรฐานวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาที่พึงประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนและสังคม และส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขตั้งเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2548 : คำนำ) ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ “สังคมอยู่

เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society” โดยมีเป้าหมายที่ การพัฒนาคุณภาพคน (สกศ. 2551 : 2) และแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาของประเทศว่าเมื่อสิ้นสุดแผนฯในปี 2559 คือ ให้คนไทยเป็นคนดี เก่ง มีความสุข มีความรู้เชิงวิชาการและสมรรถนะทางวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสุข มีสุขภาพทั้งกายและใจที่สมบูรณ์ สามารถประกอบอาชีพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สกศ. 2553 : 10) ดังนั้น การพัฒนาสมรรถนะของครูอย่างเหมาะสม ต่อเนื่อง และจริงจัง ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สามารถนำสังคมไทยไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ที่ทันกับการเปลี่ยนแปลงและสามารถแข่งขันได้กับนานาประเทศ มาตรการหนึ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่วางไว้ คือ การพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนให้มีความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานตามนโยบายของการจัดการศึกษาที่มีความก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศ และเป็นไปตามมาตรฐานสากล (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2545 : 1) สอดคล้องกับการวิจัย สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา การจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สกศ. 2552 : ข-ง) สรุปว่า...(2)สภาพและปัญหาด้านครู พบว่า ครูมีศักยภาพไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ครูสอนโดยไม่ใช้สื่อการสอน ครูขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรอย่างลึกซึ้งทั้งเรื่องการพัฒนาหลักสูตรและการแปลงหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอน (3)สภาพและปัญหาด้านหลักสูตร พบว่า หลักสูตรสถานศึกษาขาดความครอบคลุมและไม่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน สถานศึกษาไม่ได้จัดทำหลักสูตรเองแต่ใช้ตัวอย่างในเอกสารหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลักสูตรสถานศึกษา (4)สภาพและปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่เน้นการบรรยายและยังใช้สื่อวัตกรรมการสอนน้อย ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แต่ไม่ได้จัดการเรียนรู้ตามแผน การจัดกิจกรรมไม่ได้ฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เนื้อหาและกิจกรรมไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง การจัดชั้นเรียนแบบเรียนร่วมเป็นอุปสรรคต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และควบคุมชั้นเรียนได้ยาก...

การวิจัยนี้ทำการศึกษาสมรรถนะและตัวชี้วัดจากการวิเคราะห์ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของครู โดยศึกษากับกลุ่มเป้าหมายหลัก คือ ครูประจำการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นผู้ที่ผ่านมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาและได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูแล้ว โดยวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยสาเหตุที่จะมีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะหรือความสามารถของครูใน 3 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2)ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 3)ความสามารถในการจัดการชั้นเรียน ทั้งนี้ศึกษาเฉพาะบริบทใน 14 จังหวัดภาคใต้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์ปัจจัยเชิงที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการจัดการชั้นเรียน
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการจัดการชั้นเรียน

3. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการจัดการชั้นเรียน

4. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการจัดการชั้นเรียน

วิธีการศึกษา/ ระเบียบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ได้ดำเนินการวิจัยเพื่อให้ได้ทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยแบ่งการวิจัยเป็น 2 ระยะ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน มีรายละเอียดของกระบวนการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้

1.1 สร้างโมเดลสมมติฐานตัวแปรที่มีผลต่อสมรรถนะของครู ทั้ง 3 ด้าน โดยวิเคราะห์ตัวแปรที่มีผลต่อสมรรถนะของครูจากการตรวจสอบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์บุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์และได้รับผลในเรื่องสมรรถนะของครู คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 52 คน ครูผู้สอน 145 คน และนักเรียน 52 คน เพื่อกำหนดตัวแปรแล้วคัดกรองเป็นตัวแปรที่เหมาะสม จัดทำเป็นโมเดลสมมติฐานเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ 6 ปัจจัย คือ ประสบการณ์ในการสอน ภาระงานของครู การพัฒนาตนเองของครู ความพร้อมของสถานศึกษา บรรยากาศวิชาการของสถานศึกษา และความพร้อมของนักเรียน

1.2 สร้างเครื่องมือวิจัย โดยจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นและการปฏิบัติของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ ซึ่งมีลักษณะมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และหาคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.6 ขึ้นไป แล้วเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดภาคใต้ 75 คน

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้

2.1 นำแบบสอบถามการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ ไปเก็บข้อมูลวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดภาคใต้ รวม 6 จังหวัด ได้แก่ สุราษฎร์ธานี พัทลุง ตรัง ภูเก็ต ยะลา และสงขลา รวมจำนวน 390 คน

2.2 ตรวจสอบโมเดลสมมติฐานโดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยด้วยโปรแกรมลิสรล 8.72 และสรุปความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้

ระยะที่ 2 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการจัดการชั้นเรียน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ผลกระทบของปัจจัยเชิงสาเหตุต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้

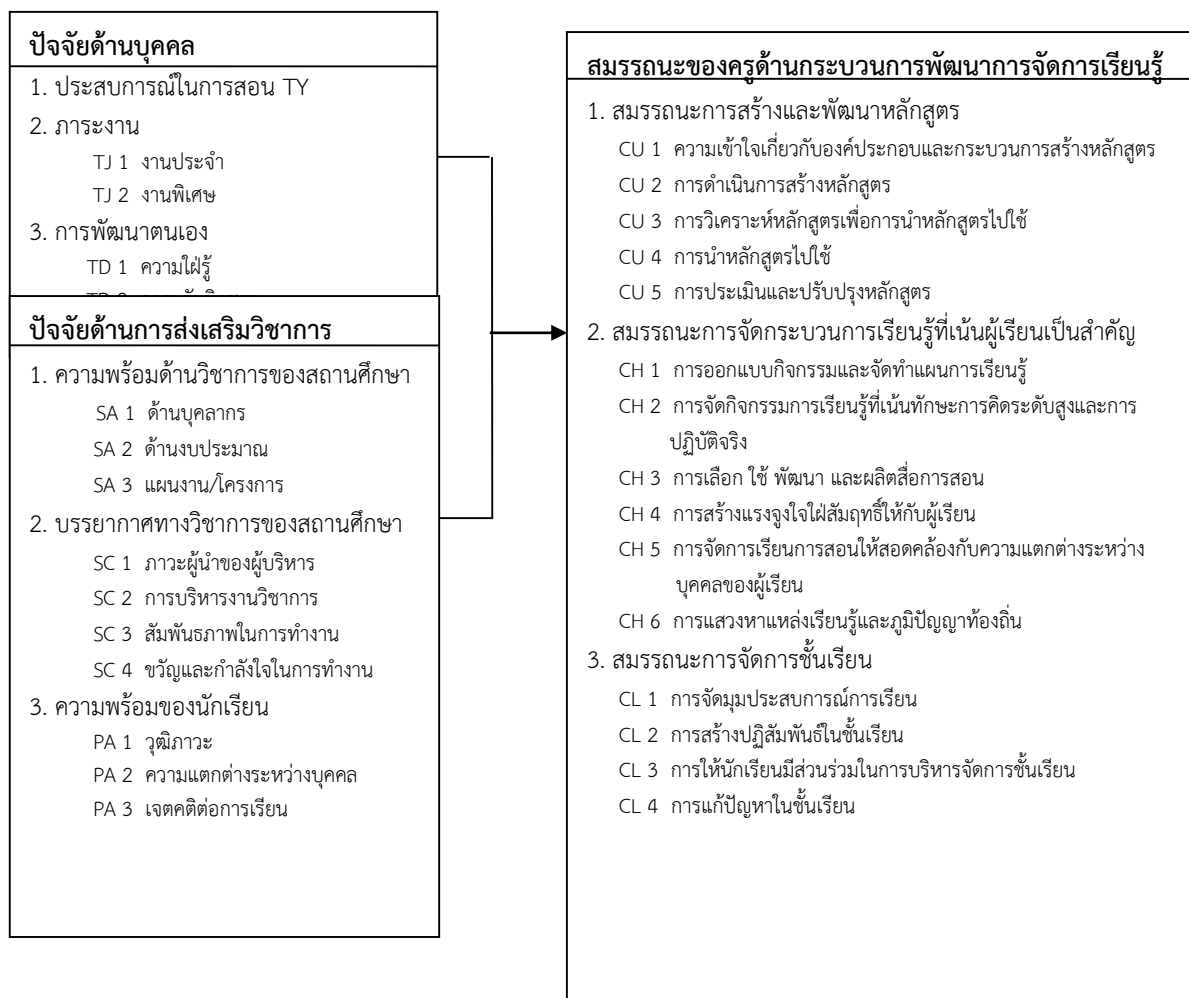
3.1 จัดสนทนากลุ่มครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน รวม 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพัทลุง นครศรีธรรมราช ยะลา นราธิวาส และสงขลา รวม 26 คน และสรุปผลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

3.2 ศึกษาและวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดภาคใต้ โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) รวม 11 จังหวัด (ยกเว้นยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ยังไม่มีผลการประเมิน) รวม 257 โรงเรียน และสรุปผล

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในภาคใต้

4.1 จัดเวทีเสวนาผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะครูในพื้นที่ภาคใต้ โดยมีผู้ร่วมเสวนา คือผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน และครูผู้สอน จำนวน 52 คน

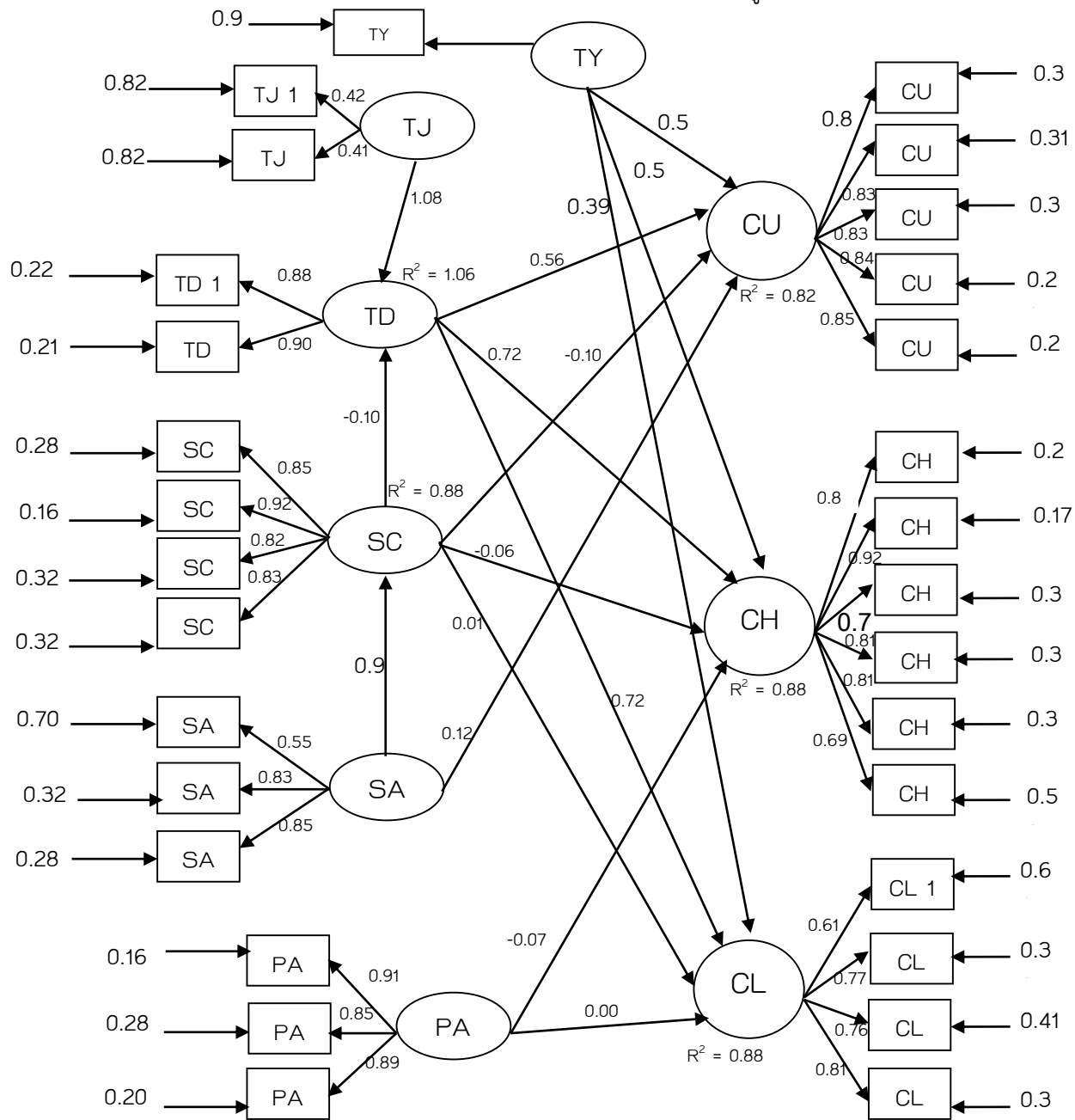
4.2 สรุปแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการจัดการชั้นเรียน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ ดังภาพ

ภาพประกอบ 2 โมเดลสมมติฐาน

บทสรุป

สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการจัดการชั้นเรียน

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ มี 6 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล คือ ประสิทธิภาพในการสอน ภาระงานของครู การพัฒนาตนเองของครู และปัจจัยด้านการส่งเสริมวิชาการ คือ ความพร้อมด้านวิชาการของสถานศึกษา บรรยากาศวิชาการของสถานศึกษา ความพร้อมของนักเรียน

2. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ มีดังนี้

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา พบว่า ตัวแปร ภาระงานของครู การพัฒนาตนเองของครู ความพร้อมด้านวิชาการของสถานศึกษา บรรยากาศวิชาการของสถานศึกษา และความพร้อมของนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวก กับสมรรถนะด้านกระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($r < .300$) ถึง ระดับสูง ($r > .700$) คือ มีค่า .154 - .764 แต่ตัวแปร ประสิทธิภาพในการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะการสร้างและพัฒนาหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ คือ มีค่า .113 - .221 และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบางองค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสมรรถนะการจัดการชั้นเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ คือ มีค่า .116 - .196

2.2 การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุของประสิทธิภาพในการสอน ภาระงานของครู การพัฒนาตนเองของครู ความพร้อมด้านวิชาการของสถานศึกษา บรรยากาศวิชาการของสถานศึกษา และความพร้อมของนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูด้านกระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติดังนี้ $\chi^2 = 500.18$, $df = 288$ ($p = 0.00$), $\chi^2/df = 1.74$, GFI = 0.92, AGFI = 0.87, SRMR = 0.045 และ RMSEA = 0.042

2.3 การวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาสมรรถนะของครู พบว่า 1) ประสิทธิภาพในการสอน และการพัฒนาตนเองของครู มีอิทธิพลทางตรงต่อสมรรถนะการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดการชั้นเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ภาระงานของครู มีอิทธิพลทางอ้อมต่อสมรรถนะการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดการชั้นเรียน ผ่านการพัฒนาตนเองของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ความพร้อมด้านวิชาการของสถานศึกษา มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อสมรรถนะการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ผ่านบรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา และการพัฒนาตนเองของครู อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) บรรยากาศทางวิชาการของสถานศึกษา มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อสมรรถนะการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดการชั้นเรียน ผ่านการพัฒนาตนเองของครู อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 5) ความพร้อมของนักเรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อสมรรถนะการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดการชั้นเรียน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลกระทบของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ มีดังนี้

3.1 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ 1)ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรและด้านการจัดการชั้นเรียน มากที่สุด คือ การพัฒนาตนเองของครู รองลงไป คือ ประสิทธิภาพในการสอน แต่ภาระงานของครูไม่ส่งผลกระทบ 2)ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากที่สุด คือ การพัฒนาตนเองของครู รองลงไป คือ ประสิทธิภาพในการสอน และภาระงานของครู

3.2 ครูผู้สอนควรจะพัฒนาตนเองในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ การใช้/การพัฒนาสื่อ และการวัดและประเมินผล และควรจะได้รับการพัฒนาในเรื่องการเป็นผู้นำทางวิชาการอย่างแท้จริง การปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและเพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน และการประชาสัมพันธ์ผลงานครูและผู้เรียน

4. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ มีดังนี้

4.1 **รูปแบบหรือวิธีการ**ในการพัฒนาสมรรถนะครูในภาคใต้ **ระดับสพฐ.** ควรกำหนดนโยบายในการพัฒนาสมรรถนะครูที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจนพร้อมงบประมาณอย่างเพียงพอ โดยรับพิจารณาข้อเสนอจากข้างล่างขึ้นข้างบน(bottom up)ด้วย จัดสรรวิทยากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง จัดสื่อให้กับโรงเรียนที่ห่างไกล/ครูผู้สอนจบไม่ตรงสาขาวิชาที่สอน/ครูผู้สอนไม่ครบชั้นเรียน กำหนดระบบการประเมินและติดตามผล และระบบการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานอย่างเป็นรูปธรรม **ระดับเขตพื้นที่การศึกษา** ควรเป็นพี่เลี้ยงให้กับสถานศึกษาอย่างชัดเจนในทุกประเด็น มีการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนในการพัฒนาสมรรถนะครู จัดระบบการติดตามและประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริม/สนับสนุนการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานของครู **ระดับสถานศึกษา** ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำทางการบริหาร ตระหนักในความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศภายใน การอบรมครู ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างบูรณาการ จัดระบบการติดตามและประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะของครูอย่างต่อเนื่อง สร้างขวัญและกำลังใจให้ครูในการพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มสมรรถนะวิชาชีพครู

4.2 **ความต้องการ**ในการพัฒนาสมรรถนะของครูในภาคใต้ **ทักษะของครูผู้สอน** ต้องการผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถด้านวิชาการอย่างแท้จริง ควรค้นหาและยอมรับศักยภาพของครู ได้รับการอบรมในเรื่องที่จำเป็นโดยวิทยากรที่มีความรู้จริง ความโปร่งใสและความยุติธรรมในการปฏิบัติงานโดยมีระบบการนิเทศและประเมินผลการทำงานอย่างเป็นกัลยาณมิตร มีการปรับลดภาระงานพิเศษของครูโดยบรรจุเจ้าหน้าที่มาทำงานอื่นแทนครู ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะครูโดยการใช้กระบวนการวิจัย ขวัญกำลังใจ การมีชีวิตรอดและความปลอดภัยจากเหตุการณ์การก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา** ต้องการครูที่เพียบพร้อมด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณความเป็นครู ครูที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่สอนอย่างแท้จริง ให้ครูศึกษาและพัฒนาตนเองในเรื่องสมรรถนะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูอย่างจริงจัง ให้นำผลการประเมินสมรรถนะครูไปพิจารณาร่วมกับการประเมินเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือน เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู

การนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้

1) ผลงานวิจัยจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับโครงการวิจัยระยะที่ 2 : การส่งเสริมความเข้มแข็งของครูในจังหวัดภาคใต้เพื่อพัฒนาศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การศึกษา พ.ศ. 2556-2558 ข้อ 3 การปฏิรูปครู เพื่อยกฐานะครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง

2) ผลงานวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานทางการศึกษาทั้งระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนให้มีสมรรถนะสูง ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การศึกษา พ.ศ. 2556-2558 ข้อ 1 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภท และข้อ 3 การปฏิรูปครู เพื่อยกฐานะครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง

3) ผลงานวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับสถาบันทางการศึกษาที่เป็นสถาบันผลิตครูนำไปพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูเพื่อเตรียมครูที่มีสมรรถนะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การศึกษา พ.ศ. 2556-2558 ข้อ 4 การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา และการฝึกอาชีพ ให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ